

N:o 26.

Af K. P. Arnoldson: Om ändring af 28 § 1 mom. i Regeringsformen.

Sedan Konstitutions-Utskottet vid riksdagen 1850—51 uttalade sig i syfte att för främmande trosbekännare underlätta tillträdet till åtskilliga allmänna tjänster, har frågan derom flere gånger varit föremål för Riksdagens pröfning. Af förhandlingar i ämnet, synnerligen vid riksdagarne 1865—66, 1867 och 1870 finner man, att detsamma omfattats med stigande intresse. Sistnämnda år antogs en förändring i Regeringsformens 28 §, genom hvilken hvad som förut varit regel — luthersk bekännelse såsom vilkor för tillträdet till statens tjänst — vardt undantag och hvad som förut varit undantag — utsträckning af denna behörighet äfven till andra trosbekännare — vardt regel. Den del af sagda lagbok, som rör denna sak, erhöi nemligen då följande, ännu gällande lydelse:

»Till presterligt embete eller till annan tjänst, hvarmed är förenadt åliggande att meddela undervisning i christendom eller theologisk vetenskap, kan endast den utnännas, som bekänner den rena evangeliska läran. Till alla öfriga embeten eller tjänster, med det undantag i afseende å Statsrådets ledamöter, som i 4 § stadgas, må bekännare af annan christen troslära, äfvensom af den mosaiska, kunna nämnas; dock må icke någon, som ej tillhör den rena evangeliska läran, såsom domare eller innehafvare af annan tjänst deltaga i handläggning af fråga, som angår religionsmål, religionsundervisning eller befordringar inom den svenska kyrkan.»

Den ledande grundtanken i de sträfvanden, hvarur detta lagbud framgått, synes vara, att antagandet af någon viss troslära icke bör vara vilkor för tillträde till statens embeten, enär allt hvad som med rätta kan sägas för utsträckandet af denna behörighet till andre kristne trosbekännare och till bekännare af den mosaiska religionen, äfven kan sägas för dess utsträc-

kande till alla utan afseende på trosbekännelsen. Är denna uppfattning riktig, så synes utsträckningen af tillträdet till statens embeten icke blott till sådana, hvilka bekänna en annan kristen lära än den svenska kyrkans, eller ock äro af mosaisk trosbekännelse, utan äfven till andra vara en följdriktig fortsättning af dessa sträfvanden. Till följd deraf och i öfverensstämmelse med mitt förslag till ändring af dissenterlagens 3 § kan man icke undgå att finna behöflig en mot detta svarande förändring i Grundlagen. Enligt nämnda förslag skulle det kunna tillåtas medlem af svenska kyrkan, som omfattat främmande lära, att ur kyrkan utträda, utan skyldighet för honom att ovilkorligen öfvergå till något annat trossamfund. Skulle nu detta förslag varda antaget, men stadgandet i Regeringsformens 28 §, att »till alla öfriga embeten eller tjänster . . . må bekännare af annan kristen troslära, äfvensom af den mosaiska, kunna nämnas», få kvarstå i sin nuvarande form, så kunde den tillämnade förändringen i dissenterlagen icke komma innehafvarne af här åsyftade embeten och tjänster till godo. Då skulle det besynnerliga förhållandet uppstå, att vi i fråga om religionsfrihet finge tre olika klasser af svenske medborgare: 1) sådane som måste tillhöra statskyrkan (statsrådsledamöter och lärare i religion och teologi); 2) sådane som måste tillhöra antingen något kristet kyrkosamfund eller det mosaiska (de öfrige tjänstemännen) och 3) de som kunna tillhöra hvilket som helst eller ock intet kyrkosamfund (alla rikets öfrige invånare).

I samband med min motion om ändring af 1, 3 och 14 §§ i Kongl. förordningen den 31 Oktober 1873, angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning, får jag alltså vördsamt föreslå

en sådan förändring i Regeringsformens 28 §, 1 mom., att orden »bekännare af annan kristen troslära, äfvensom af den mosaiska», utbytas mot dessa ord: »äfven sådana personer, som icke bekänna sig till denna lära».

Om remiss till Konstitutions-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 27 Januari 1882.

K. P. Arnoldson.